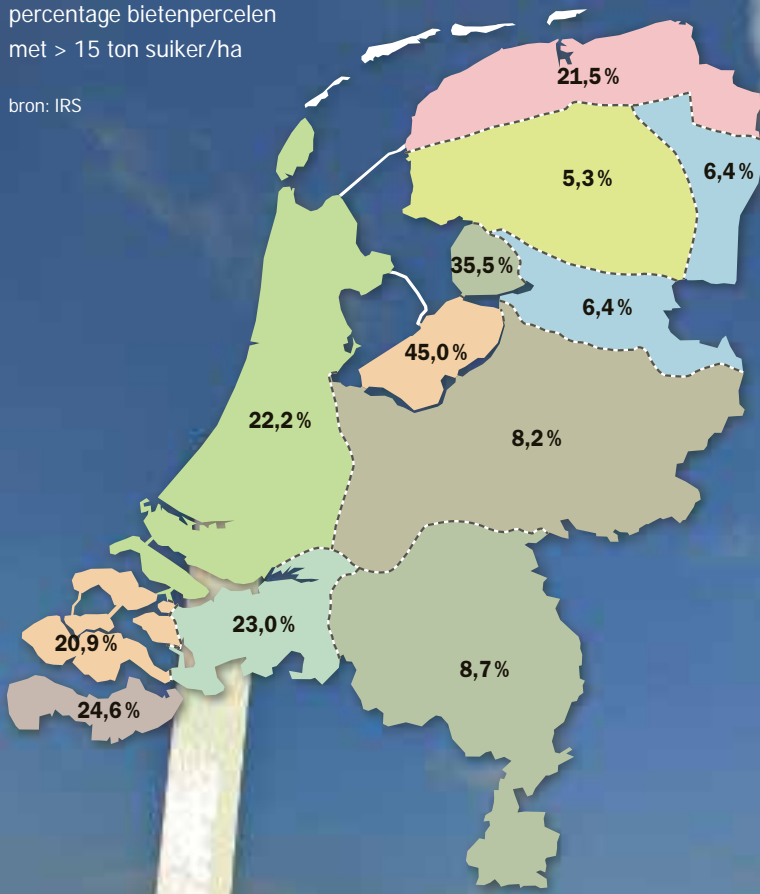

Van alle bietenpercelen haalt 18,5 procent meer dan 15 ton suiker/ha

percentage bietenpercelen
met > 15 ton suiker/ha

bron: IRS

KAARTJE: Nederland telt 11 IRS-regio's. Per gebied is over 2008-'10 het gemiddelde percentage percelen weergegeven met een suikeropbrengst van 15 ton per hectare of meer. Gemiddeld is dat 18,5 procent. In Oost- en Zuid-Flevoland is het percentage het hoogst, in Gelderland het laagst.

SUIKERHERVORMINGEN DWINGEN TELERS EFFICIËNTER BIETEN TE TELEN. DAARVOOR IS **IN 2015 15 TON SUIKER PER HECTARE** VOOR VARIABELE KOSTEN VAN €15 PER TON BIETEN NODIG.

15 TON SUIKER IS HAALBAAR

Met extra aandacht is veel te winnen

De gevolgen van de herstructurering van de suikersector dwingen suikerbietentelers hun opbrengsten te verhogen en de kosten te verlagen. De EU-minimumprijs ging met 40 procent naar beneden van €43,60 naar €26,30 per ton. Om toch rendabel bieten te kunnen blijven telen moesten de opbrengsten omhoog en de kosten naar beneden. Een behoorlijke uitdaging voor de hele sector. Bieteninstituut IRS en de suikerindustrie startten daarom het project Verbetering rendement suikerbietenteelt.

Om de doelstelling concreet te maken stelde IRS-directeur Frans Tijink '3 15' als doel. Dat wil zeggen in teeltjaar 2015 een gemiddelde suikeropbrengst voor Nederland van 15 ton suiker per hectare en variabele kosten van €15 per ton bieten.

Deze 3 15 is niet zomaar uit de lucht komen vallen. Volgens Tijink is in Nederland uit suikerbieten een theoretische

suikeropbrengst te realiseren van 24 ton per hectare. De ervaring leert en uit studies blijkt dat de praktijk 60 procent van de theoretische opbrengst haalt. De minimaal haalbare suikeropbrengst komt daardoor uit op 14,5 ton per hectare. Met een klein beetje extra inspanning lijkt 15 ton goed haalbaar.

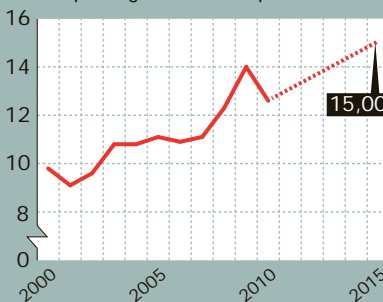
Ambitieuze doelstelling

Een opbrengst van 15 ton suiker in 2015 leek in 2006 een erg ambitieuze doelstelling. De gemiddelde suikeropbrengst lag tien jaar daarvoor nog onder de 10 ton per hectare en de voorgaande 50 jaar steeg deze met 1 procent per jaar. Een gelijkblijvende stijging is onvoldoende om de doelstelling te halen.

In 2006 lag de gemiddelde suikeropbrengst op 10,9 ton per hectare. Om de doelstelling te halen moest de suikeropbrengst met ruim 400 kilo per hectare per jaar stijgen, ofwel 4 procent per jaar. ➔

FOTO: HANS PRINSEN

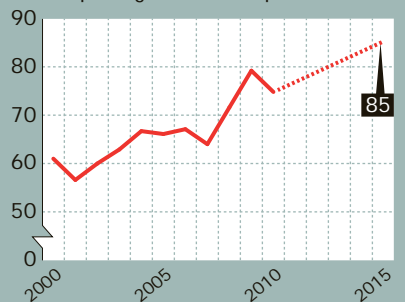
1. Suikeropbrengst stijgt snel
suikeropbrengst in tonnen per ha

bron: IRS bietenstatistiek

De suikeropbrengst steeg de laatste 50 jaar met 1 procent per jaar. De laatste vijf jaar stijgt de opbrengst sneller.

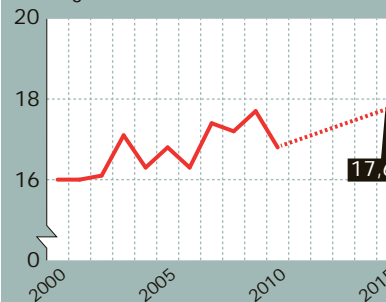
2. Wortelopbrengst naar 85 ton
wortelopbrengst in tonnen per ha

bron: IRS bietenstatistiek

De gemiddelde wortelopbrengst van suikerbieten moet in 2015 naar 85 ton om de variabele kosten laag te houden.

3. Suikergehalte traag hoger
suikergehalte in %

bron: IRS bietenstatistiek

Het suikergehalte van de suikerbieten stijgt procentueel minder snel dan de wortelopbrengst.

In teeltjaar 2010 is een gemiddelde suikeropbrengst gerealiseerd van 12,6 ton suiker per hectare. Voor het halen van de doelstelling ligt de opbrengststijging mooi op schema. De stijgende lijn in opbrengstverbetering moet dan wel doorzetten. De laatste paar jaar is hierin een flinke slag gemaakt.

Cijfers van de Europese organisatie van suikerfabrikanten (CEFS) (grafiek 4) laten zien dat de in Nederland gerealiseerde opbrengststijging niet enkel het gevolg is van een gunstiger klimaat of betere rassen. In Nederland steeg de suikeropbrengst namelijk veel sneller dan in de ons omringende landen. De trendlijn loopt duidelijk steiler omhoog.

Bijna een vijfde haalt al 15 ton. Dat 15 ton suiker haalbaar is, blijkt uit het feit dat gemiddeld over de laatste drie jaar op 18,5 procent van de percelen een suikeropbrengst van 15 ton of meer per hectare gehaald is. In alle IRS-gebieden zijn telers die deze opbrengst halen. In Oost- en Zuid-Flevoland wordt deze opbrengst al op 45 procent van de percelen gerealiseerd. In het gebied met de laagste gemiddelde suikeropbrengst, Gelderland, is ook op 8,2 procent van de percelen meer dan 15 ton suiker geoogst.

De derde '15' staat voor variabele kosten van €15 per ton bieten. Zo'n bedrag is lastiger te berekenen. Het IRS becijferde in het SUSY-project (Speeding Up Sugar Yield) dat de variabele kosten voor bietenteelt variëren van €744 tot €2.127 per hectare. Tjink rekende bij het opstellen van 3 × 15 met €1.275 per hectare.

Binnen het project is het streven om de opbrengsten te laten stijgen zonder dat de kosten meestijgen. Uit bedrijfsvergelijkingen blijkt heel duidelijk dat bieten-

IRS-GEBIED GELDERLAND HEEFT DE LAAGSTE SUIKEROPBRENGST VAN NEDERLAND. RENÉ SCHUT ZIT RUIM 3,5 TON BOVEN HET GEMIDDELDE.

Goede structuur, vroeg zaaien en beregenen

In het IRS-gebied Gelderland waar René Schut suikerbieten teelt, is de gemiddelde suikeropbrengst in 2010 10,7 ton per hectare. Schut haalde echter een suikeropbrengst van bijna 14,5 ton per hectare. Zijn vijfjarig gemiddelde ligt op bijna 14 ton suiker per hectare. De doelstelling 15 ton suiker in 2015 lijkt daarom ook voor dit gebied haalbaar.

De bovengemiddelde opbrengsten schrijft Schut vooral toe aan het feit dat hij zijn bieten beregent. In 2010 beregende de teler zelfs drie keer. Volgens hem kan het dik uit en is het goedkoper dan een ruimer areaal zaaien om het quotum vol te krijgen.

De teler kiest voor rassen met de hoogste financiële opbrengst, dit jaar Fernanda en Bernadette. Vorig jaar zaaide hij op de lichtere grond Arrival vanwege kans op rhizoctonia.

Om de bodemstructuur te sparen bewerkt Schut de grond alleen onder goede omstandigheden en met een zo laag mogelijke bandenspanning. Hij ploegt met een

FOTO: HANS PRINSEN

PROFIEL

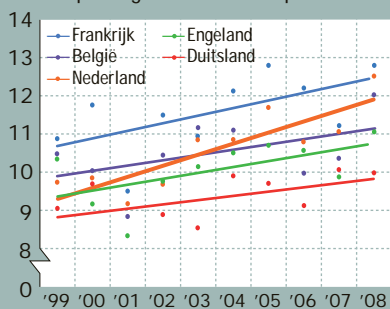
Naam: René Schut (38). Woonplaats: Varsselder-Veldhunten (Gld.). Bedrijf: 20 ha akkerbouw op lemig zand en klei tot 65 % afslibbaar. 5 ha suikerbieten, wintertarwe en mais.

openvoorwoeler en ondergronders aan de ploeg.

Voor de bieten zaait hij in de tarwestoppel een aaltjesresistente groenbemester, om een eventuele aaltjesbesmetting direct de kop in te drukken. De vorst benutte Schut om de op wintervoor geploegde grond vlak te leggen. In het voorjaar legt hij dan in één werkgang het land zaaiklaar. De teler streeft ernaar om zo vroeg mogelijk te zaaien, dit jaar was dat 16 maart. Voor

de onkruidbestrijding hanteert Schut na opkomst het LDS-systeem. De loonwerker voert in nauw overleg met Schut en hun adviseur de bespuitingen uit. De blad-schimmelsituatie volgt Schut via het waarschuwingssysteem. Samen met zijn bieten-agent bepaalt hij wanneer een bestrijding zinvol is. Afgelopen seizoen spoot hij twee keer, de laatste keer begin september om het blad lang groen te houden.

4. Snelle Nederlandse stijging suikeropbrengsten in tonnen per ha

bron: CEFS-Statistics

De suikeropbrengst in Nederland stijgt de laatste jaren sneller dan in de ons omringende landen. De gerealiseerde opbrengstverhoging is dus niet alleen het gevolg van gunstige klimatologische omstandigheden, maar ook het resultaat van inspanningen van de hele sector.

telers voor hogere opbrengsten geen hogere kosten hoeven te maken, maar dat de kwaliteit van het werk het verschil in opbrengst bepaalt. Voor de opbrengstverhoging wordt er dan ook van uit gegaan dat de kosten door efficiënter inzet van middelen niet of nauwelijks stijgen.

Uitgaande van €1.275 variabele kosten per hectare lag in 2006 de kostprijs bij een wortelopbrengst van 67,1 ton op €19 per ton bieten. In 2010 is deze als gevolg van een hogere opbrengst gedaald tot €17 per hectare. Om in 2015 een kostprijs te realiseren van €15 per ton, moet de opbrengst stijgen tot 85 ton per hectare, 30 procent meer dan voor de suikerhervorming. Om ook nog de 15 ton suiker te halen is een suikergehalte nodig van 17,6 procent, 10 procent meer dan het gemiddelde van de laatste 50 jaar.

Echt duidelijke knelpunten die de doelstelling in de weg zitten zijn er niet. De mogelijke verbeteringen zitten in meer-

dere teeltaspecten, die voor iedere teler weer anders zijn.

Kosten hoeven niet omhoog. De gedachte achter de variabele kosten van €15 per ton is dat de opbrengst omhoog moet zonder extra kosten. Uit SUSY blijkt dat het mogelijk is de opbrengst te verhogen bij gelijkblijvende of zelfs lagere kosten. De sleutel ligt bij de aandacht voor de teelt. Kosten voor zaaien, onkruidbestrijding en oogsten maakt elke teler tóch. Het resultaat maakt het verschil. Zaaien in een goed zaaibed is niet duurder dan zaaien in een slecht zaaibed. Datzelfde geldt voor de onkruidbestrijding, het juiste moment van toepassen bepaalt het resultaat en daarmee het effect op de uiteindelijke suikeropbrengst. Met blijvende aandacht voor de teelt is de 3 × 15-doelstelling haalbaar.

Luuk Meijering